ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έκτο τμήμα)
της 30ής Απριλίου 1998 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-128/97 και C-137/97,

που έχουν ως αντικείμενο αίτηση της Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli, προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο των ποινικών δικών που διεξάγονται ενώπιον του δικαστηρίου αυτού κατά

Italia Testa (C-128/97),

Mario Modesti (C-137/97),

προσεπικληθείσας της **Società Italiana degli Autori ed Editori (SIAE),**

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 36, 85 και 86 της Συνθήκης ΕΚ σε σχέση με εθνική νομοθεσία αφορώσα τη διαχείριση των δικαιωμάτων του δημιουργού,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα),

συγκείμενο από τους H. Ragnemalm, πρόεδρο τμήματος, G. F. Mancini, P. J. G. Kapteyn (εισηγητή), G. Hirsch και K. M. Ιωάννου, δικαστές,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

γενικός εισαγγελέας: Γ. Κοσμάς
γραμματέας: R. Grass

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα,

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

1 Με διατάξεις της 5ης Φεβρουαρίου και της 19ης Φεβρουαρίου 1997, που περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 11 Απριλίου και στις 28 Μαρτίου 1997, αντιστοίχως, η Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli, υπέβαλε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 36, 85 και 86 της ίδιας Συνθήκης σε σχέση με εθνική νομοθεσία αφορώσα τη διαχείριση των δικαιωμάτων του δημιουργού.

2 Οι διατάξεις εκδόθηκαν στο πλαίσιο δύο ποινικών δικών που διεξάγονται, η μια κατά της Italia Testa (υπόθεση C-128/97), κατόχου ραδιοφωνικού σταθμού, και η άλλη κατά του Mario Modesti (υπόθεση C-137/97), ιδιοκτήτη ραδιοφωνικού σταθμού, για τον λόγο ότι μετέδωσαν μουσικές συνθέσεις χωρίς να έχουν το προς τούτο δικαίωμα και προέβησαν στην καταχρηστική ανατύπωση μαγνητικών ταινιών και δίσκων.

3 Οι δίκες αυτές προκάλεσαν ήδη την υποβολή από την Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli, τριών προδικαστικών ερωτημάτων, τα οποία αποτέλεσαν το αντικείμενο των διατάξεων του Δικαστηρίου της 25ης Ιουνίου 1996 στην υπόθεση C-101/96, Italia Testa (Συλλογή 1996, σ. I-3081), και της 19ης Ιουλίου 1996, στην υπόθεση C-191/96, Modesti (Συλλογή 1996, σ. I-3937).

4 Στις υποθέσεις εκείνες, το εθνικό δικαστήριο, εκτιμώντας ότι η υποβληθείσα ενώπιόν του διαφορά ήγειρε ζητήματα ερμηνείας των διατάξεων της Συνθήκης ΕΚ, υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Μπορεί η εθνική νομοθεσία η οποία παρέχει στην SIAE [ιταλική εταιρία δημιουργών και εκδοτών] το αποκλειστικό δικαίωμα διαχειρίσεως των δικαιωμάτων του δημιουργού να απαγορεύει ή να περιορίζει την εισαγωγή ή την εξαγωγή ηχητικών υποθεμάτων τα οποία έχουν διατεθεί νομίμως στο εμπόριο σε άλλο κράτος;

2) Στο πλαίσιο της ενιαίας αγοράς η οποία χαρακτηρίζεται από την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, μπορεί η SIAE να απαιτεί άνευ ετέρου την καταβολή των δικαιωμάτων για τον λογαριασμό των δημιουργών, κάνοντας χρήση ποινικών κυρώσεων προς ικανοποίηση της απαιτήσεώς της;

3) Είναι η εθνική νομοθεσία και νομολογία, στις οποίες αναφέρεται η SIAE με το δικόγραφο που κατέθεσε ως πολιτικώς ενάγουσα, τέτοιας φύσεως ώστε να συνιστούν αυθαίρετη διάκριση ή συγκεκαλυμμένο περιορισμό στα ρεύματα του εμπορίου που έχουν σχέση με την εμπορική εκμετάλλευση των δικαιωμάτων του δημιουργού, από και προς την Ιταλία, έναντι των άλλων κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ενώσεως;»

5 Με τις προπαρατεθείσες διατάξεις Italia Testa και Modesti, το Δικαστήριο υπενθύμισε ότι, κατά πάγια νομολογία, η ανάγκη μιας ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, η οποία θα είναι χρήσιμη για το εθνικό δικαστήριο, επιβάλλει όπως αυτό καθορίζει το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει ή τουλάχιστον εξηγεί τα πραγματικά περιστατικά στα οποία βασίζονται τα ερωτήματα αυτά (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 26ης Ιανουαρίου 1993, C-320/90, C-321/90 και C-322/90, Telemarsicabruzzo κ.λπ., Συλλογή 1993, σ. I-393, σκέψη 6· διατάξεις της 19ης Μαρτίου 1993, C-157/92, Banchero, Συλλογή 1993, σ. I-1085, σκέψη 4· της 23ης Μαρτίου 1995, C-458/93, Saddik, Συλλογή 1995, σ. I-511, σκέψη 12· της 7ης Απριλίου 1995, C-167/94, Grau Gomis κ.λπ., Συλλογή 1995, σ. I-1023, σκέψη 8· της 21ης Δεκεμβρίου 1995, C-307/97, Max Mara, Συλλογή 1995, σ. I-5083, σκέψη 6, και της 20ής Μαρτίου 1996, C-2/96, Sunino και Data, Συλλογή 1996, σ. I-1543, σκέψη 4).

6 Το Δικαστήριο υπογράμμισε επιπλέον ότι οι πληροφορίες που παρέχονται και τα ερωτήματα που υποβάλλονται με τις αποφάσεις περί παραπομπής πρέπει όχι μόνον να καθιστούν δυνατό στο Δικαστήριο να δίδει χρήσιμες απαντήσεις, αλλά και να παρέχουν στις κυβερνήσεις των κρατών μελών, καθώς και στους λοιπούς ενδιαφερομένους που μετέχουν της διαδικασίας, τη δυνατότητα να υποβάλλουν παρατηρήσεις σύμφωνα με το άρθρο 20 του Οργανισμού ΕΚ του Δικαστηρίου (προαναφερθείσα διάταξη Sunino και Data, σκέψη 5). Εναπόκειται στο Δικαστήριο να μεριμνά για τη διασφάλιση της δυνατότητας αυτής, λαμβανομένου υπόψη ότι, δυνάμει της προαναφερθείσας διατάξεως, μόνον οι αποφάσεις περί παραπομπής κοινοποιούνται στους ενδιαφερομένους διαδίκους (απόφαση της 1ης Απριλίου 1982, 141/81, 142/81 και 143/81, Holdijk κ.λπ., Συλλογή 1982, σ. 1299, σκέψη 6· προαναφερθείσες διατάξεις Saddik, σκέψη 13· Grau Gommis κ.λπ., σκέψη 10· Max Mara, σκέψη 8, και Sunino και Data, σκέψη 5).

7 Στις υποθέσεις που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο τόνισε ότι οι διατάξεις περί παραπομπής δεν περιελάμβαναν, όσον αφορά το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο, επαρκείς ενδείξεις που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις αυτές. Πράγματι, το αιτούν δικαστήριο εξέθεσε μόνον τις ποινικές παραβιάσεις της ιταλικής νομοθεσίας περί των δικαιωμάτων του δημιουργού, οι οποίες διεπράχθησαν από τον υπεύθυνο ιδιωτικού ραδιοφωνικού σταθμού, και το ερώτημα, που ανέκυψε στο πλαίσιο αυτό, περί του αν συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο μονοπώλιο εταιρίας που έχει το αποκλειστικό δικαίωμα διαχειρίσεως των δικαιωμάτων αυτών και που μπορεί να απαιτεί την καταβολή τελών, δικαιούμενη προστασίας περιλαμβάνουσας τη δυνατότητα επιβολής ποινικών κυρώσεων. Περαιτέρω, το αιτούν δικαστήριο δεν καθόρισε επαρκώς ούτε το πραγματικό πλαίσιο της διαφοράς, ούτε το ιταλικό κανονιστικό πλαίσιο, ούτε τους ακριβείς λόγους για τους οποίους διερωτήθηκε ως προς την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου και έκρινε αναγκαία την υποβολή προδικαστικών ερωτημάτων προς το Δικαστήριο.

8 Στις υπό κρίση υποθέσεις, το εθνικό δικαστήριο υπέβαλε δύο προδικαστικά ερωτήματα τα οποία ταυτίζονται με το πρώτο και το δεύτερο ερώτημα που υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των υποθέσεων C-101/96 και C-191/96, αντιστοίχως.

9 Με τις διατάξεις του περί παραπομπής το εθνικό δικαστήριο αναφέρει ότι η Italia Testa και ο Mario Modesti διώκονται ποινικώς ενώπιον της Pretura, αφενός, διότι μετέδωσαν μουσικές συνθέσεις διαφόρων συνθετών, Ιταλών και αλλοδαπών, χωρίς να έχουν την προς τούτο άδεια ή παραχώρηση, παραβαίνοντας έτσι το άρθρο 171, στοιχείο Β, του νόμου 633 της 22ας Απριλίου 1941 (στο εξής: νόμος 633/41), ο οποίος διέπει την προστασία των δικαιωμάτων

των δημιουργών και των παραγωγών καθώς και της SIAE, φορέα του αποκλειστικού δικαιώματος διαχειρίσεως των δικαιωμάτων του δημιουργού επί του εθνικού εδάφους, και, αφετέρου, διότι ανατύπωσαν καταχρηστικά για κερδοσκοπικούς σκοπούς δίσκους, μαγνητικές ταινίες και ανάλογα υποθέματα μουσικών συνθέσεων, εφαρμόζοντας μεθόδους αντιγραφής και αναπαραγωγής που στοιχειοθετούν παράβαση του άρθρου 1 του νόμου 406 της 29ης Ιουλίου 1981 (στο εξής: νόμος 406/81). Κατά το εθνικό δικαστήριο, οι κατηγορούμενοι ενήργησαν προφανώς κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 171, στοιχείο Β, του νόμου 633/41.

10 Το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν οι διατάξεις αυτές αντιβαίνουν προς τα άρθρα 30, 36, 85 και 86 της Συνθήκης, καθόσον καταλήγουν στη διατήρηση σε ισχύ εκ του νόμου μονοπωλίου, οι συνέπειες του οποίου μπορούν να λάβουν τη μορφή περιορισμού της οικονομικής εκμεταλλεύσεως των υποθεμάτων ήχου που έχουν διατεθεί στο εμπόριο εντός άλλου κράτους μέλους. Ειδικότερα, καίτοι τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης δεν εμποδίζουν την εφαρμογή της εθνικής νομοθεσίας με την οποία παρέχεται στον δημιουργό η δυνατότητα να εξαρτά από την άδειά του την κυκλοφορία των έργων του, εντούτοις, στην υπό κρίση περίπτωση, η άδεια ή η άρνηση χορηγήσεως άδειας όσον αφορά την κυκλοφορία του έργου δεν προέρχεται από τον ίδιο τον δημιουργό αλλά από την SIAE, τις αποφάσεις της οποίας δεν μπορεί να πληροφορηθεί και να ελέγξει ο δημιουργός.

11 Το εθνικό δικαστήριο κρίνει επιπλέον ότι η προστασία που παρέχεται στην SIAE για την εξασφάλιση του αποκλειστικού της δικαιώματος να εισπράττει τα δικαιώματα δημιουργού εμφανίζεται ως μέτρο αποτροπής κάθε οικονομικής εκμεταλλεύσεως των προστατευομένων από το δικαίωμα του δημιουργού έργων επί της ιταλικής αγοράς και, κατά συνέπεια, ως μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος προς τελωνειακό δασμό και προς απαγορευόμενη από τα άρθρα 85 και 86 πρακτική.

12 Επιβάλλεται, εντούτοις, η διαπίστωση ότι οι υπό κρίση διατάξεις περί παραπομπής εξακολουθούν να μην περιέχουν επαρκή στοιχεία ώστε να πληρούν τις προηγουμένως υπομνησθείσες απαιτήσεις.

13 Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο δεν διευκρινίζει επαρκώς το ιταλικό κανονιστικό πλαίσιο εντός του οποίου εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει. Κατ' αρχάς, δεν εκθέτει τη λειτουργία των διατάξεων του άρθρου 171, στοιχείο Β, του νόμου 633/41 και του άρθρου 1 του νόμου 406/81 στο πλαίσιο της προστασίας των δικαιωμάτων του δημιουργού. Στη συνέχεια, περιορίζεται να αναφέρει το αποκλειστικό δικαίωμα της SIAE να διαχειρίζεται τα δικαιώματα του δημιουργού και την άδεια που της δόθηκε να απαιτεί την καταβολή τελών απολαύουσα προστασίας περιλαμβάνουσας τη δυνατότητα επιβολής ποινικών κυρώσεων, χωρίς να εντοπίζονται και να διευκρινίζονται ως προς το περιεχόμενό τους οι εθνικές διατάξεις που προβλέπουν το δικαίωμα αυτό και την άδεια αυτή. Τέλος, οι διατάξεις περί παραπομπής δεν παρέχουν στοιχεία όσον αφορά τα μέλη και τη δομή της SIAE, την αποστολή που της έχει ανατεθεί και τον τρόπο κατά τον οποίο την εκτελεί. Ειδικότερα, δεν διευκρινίζουν αν το αποκλειστικό δικαίωμα της SIAE να διαχειρίζεται τα δικαιώματα του δημιουργού αφορά και τα προστατευόμενα από τα δικαιώματα του δημιουργού μουσικά έργα μελών των εταιριών διαχειρίσεως των δικαιωμάτων του δημιουργού εντός άλλων κρατών μελών.

14 Δεύτερον, το εθνικό δικαστήριο δεν εκθέτει τους ακριβείς λόγους για τους οποίους διερωτήθηκε ως προς το κατά πόσο συμβιβάζεται προς τα άρθρα 30, 36, 85 και 86 της Συνθήκης το μονοπώλιο της SIAE, η οποία έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να διαχειρίζεται τα εν λόγω δικαιώματα και την άδεια να απαιτεί την καταβολή τελών απολαύουσα προστασίας περιλαμβάνουσας τη δυνατότητα επιβολής ποινικών κυρώσεων. Ειδικότερα, δεν εξηγεί τη συνέπεια του αποκλειστικού δικαιώματος της SIAE, αφενός, επί της δυνατότητας των εγκατεστημένων στην Ιταλία χρηστών των εγγεγραμμένων μουσικών έργων να έχουν άμεση πρόσβαση, στο πλαίσιο εταιριών διαχειρίσεως των δικαιωμάτων του δημιουργού εντός άλλων κρατών μελών, στα μουσικά έργα που διαθέτουν οι εταιρίες αυτές και, αφετέρου, επί της εισαγωγής στην Ιταλία υποθεμάτων ήχου επί των οποίων είναι εγγεγραμμένα τα έργα αυτά.

15 Τρίτον, το αιτούν δικαστήριο δεν αναφέρει τους λόγους για τους οποίους κρίνει ότι η απάντηση στα ερωτήματά του είναι αναγκαία για την επίλυση της διαφοράς.

16 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στις διαφορές της κύριας δίκης, οι ποινικές διώξεις στηρίζονται στην παράβαση του άρθρου 171, στοιχείο Β, του νόμου 633/41 και του άρθρου 1 του νόμου 406/81. Καθόσον, αφενός, είναι προφανές ότι οι διατάξεις αυτές κατ' ουσίαν απαγορεύουν απλώς σε κάθε

πρόσωπο την εμπορική εκμετάλλευση των δικαιωμάτων του δημιουργού και παρεμφερών δικαιωμάτων τρίτου χωρίς τη σχετική άδεια και, αφετέρου, είναι σαφές ότι η Italia Testa και ο Mario Modesti παρέβησαν την απαγόρευση αυτή, στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εξηγήσει γιατί η ενδεχόμενη ασυμβατότητα προς το κοινοτικό δίκαιο του αποκλειστικού δικαιώματος της SIAE να διαχειρίζεται τα δικαιώματα δημιουργού και της εξουσίας της SIAE να απαιτεί την καταβολή τελών μπορεί να έχει συνέπειες επί των διώξεων κατά των κατηγορουμένων αυτών.

17 Η αιτηθείσα ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου θα ήταν αντικειμενικώς αναγκαία για την απόφαση που καλείται να λάβει ο εθνικός δικαστής μόνον στην περίπτωση κατά την οποία οι ποινικές διώξεις θα επηρεάζονταν απ' αυτήν. Ελλείψει της ανάγκης αυτής, το Δικαστήριο, σύμφωνα με παγία νομολογία (απόφαση της 9ης Οκτωβρίου 1997, C-291/96, Grado και Bashir, Συλλογή 1997 σ. I-5531, σκέψεις 16 και 17, και διάταξη της 16ης Μαΐου 1994, C-428/93, Monin Automobiles, Συλλογή 1994, σ. I-1707, σκέψεις 15 και 16), δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε η Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli.

18 Ενόψει των ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι, κατ' εφαρμογή των άρθρων 92 και 103, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, οι αιτήσεις του εθνικού δικαστηρίου είναι προδήλως απαράδεκτες.

Επί των δικαστικών εξόδων

19 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική Κυβέρνηση και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έκτο τμήμα)

διατάσσει:

Οι αιτήσεις για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως που υπέβαλε η Pretura circondariale di Roma, sezione distaccata di Tivoli, με διατάξεις της 5ης Φεβρουαρίου και της 19ης Φεβρουαρίου 1997, είναι απαράδεκτες.

Λουξεμβούργο, 30 Απριλίου 1998.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του έκτου τμήματος

H. Ragnemalm